

ZAO WOU-KI

IVAM INSTITUT VALENCIÀ D'ART MODERN

3 maig - 1 juliol 2001

Nascut a Pequín en una família aristocràtica i il·lustrada, Zao Wou-Ki mostra una vocació precoç i es matricula a l'edat de catorze anys a l'Acadèmia de Belles Arts d'Hangzú, on s'inicia en les tècniques plàstiques xineses i occidentals. A poc a poc descobreix la pintura francesa, de Renoir a Picasso, i la seua primera exposició, el 1941, expressa el seu deute respecte a aquest darrer. El 1948 decideix expatriar-se a França, on, paradoxalment, la seua major comprensió de la pintura occidental el guia cap a la seua pròpia cultura: "Va ser Cézanne qui em va ajudar a retrobar-me com a pintor xinés." L'any següent coneix Henri Michaux. La seua amistat es refermarà i el poeta precedeix amb un text les primeres litografies que Zao Wou-Ki exposa el 1949 a la Galerie La Hune i en ell evoca "un univers més ampli [que la naturalesa]; múltiples espais entremesclats adopten en ell un sentit còsmic en què circula l'aire l'alé, la vida..." El 1951 es troba per primera vegada davant l'obra de Klee, a Berna, on presentava una exposició dels seus gravats. "El món de Klee, diferent, poètic, permetia veure altra cosa. Era un pont cap a un món que jo buscava, però ho considerava com una dreuera per a trobar altra via." Uns elements filiformes comuns a Klee abunden en les pintures de Zao Wou-Ki de principi dels anys cinquanta, en les quals unes línies en equilibri sobre un fons clapat inventen un diàleg interior i secret amb les cultures llunyanes o sepultades en el temps, imitant a vegades la manera paleogràfica que es constitueix en figures d'una arqueologia d'allò imaginari. Són paisatges d'arquitectures poblades de personatges i d'animals "que no són temes, sinó elements de l'univers amb el qual formen un tot."

El 1954, Zao Wou-Ki s'allibera d'aquest exemple i s'inclina, de manera definitiva, cap a una pintura en què desapareixen la llegibilitat i els punts de referència. Les pintures que vénen a continuació mostren l'amplitud d'aquest pas. Zao Wou-Ki renuncia al format reduït dels seus quadres i, a partir d'aleshores, pinta sobre teles de superfície cada vegada major, amb un gest ampli com si res no haguera de circumscriure els espais de color. Sorgeix la transparència de tot un món en efervescència arrossegat en un moviment de formes inestables que es multipliquen i enreden en uns vastos territoris de límits incerts. No es tracta d'imitar l'exterior de la natura, els seus detalls visibles, sinó de sentir la seua atracció, de reconèixer-hi allò que crea l'esdeveniment sensible. "Quan pinte la muntanya -diu-, la muntanya es converteix en mi mateix. La muntanya sóc jo. Jo sóc també la muntanya." El paisatge es redueix a una espècie d'aparició que és també una absència. Aquesta forma de barreja i de desaparició d'allò visible que l'immobilitzen com fora del temps il·lustren ja un aspecte fonamental de l'art de Zao Wou-Ki. De fet, tots els paisatges que figura compten menys que el lloc en què se situen i del qual s'absenten de moltes maneres. Les seues part més definides no serveixen més que per a evidenciar els llocs en què un buit s'excava, en què la llum passa.

A partir del principi dels anys setanta, animat pel seu redescobriment de Xina, Zao Wou-Ki treballa paral·lelament una sèrie d'impressions, de cal·ligrafies en la infància i a les quals havia renunciat durant molt de temps. Potser gràcies a la tinta xinesa, que li va ensenyar una major llibertat, la seua pintura adquireix més fluïdesa. La seua paleta es torna més lluminosa, els seus tons se superposen suaument. La seua cosmogonia interior s'expressa aleshores mitjançant fulgors, a través dels ritmes de políptics monumentals. La pintura de Zao Wou-Ki no s'assembla a cap altra i, això no obstant, es troba a l'encreuament de tot això: a la cruïlla entre la tradició i les investigacions formals de la seua època, a l'eix entre el que és rememorat i l'experiència immediata del quadre. Per la seua manera de mostrar el que s'amaga en allò visible, per la seua manera d'harmonitzar-se amb les sol·licitacions infinites de la llum, de consignar no tant la seua empremta com l'aparició original que la fa nàixer, el que ens diu la seua pintura seria aquesta evidència muda.

IVAM CENTRE JULIO GONZALEZ

Guillem de Castro, 118 - 46003 València
Tel. 96 386 30 00 - Fax 93 392 10 94 - E-mail: ivam@ivam.es - <http://www.ivam.es>

De dimarts a diumenge de 10 a 19 hores
Diumenge, dia del Museu, entrada gratuïta
Dilluns tancat

